

Szemle

„A harcban nem szabad megállni...”

A magyar munkásmozgalom története képekben 1848—1962.

A könyv 1848-tól, amikor még a társadalmi fejletlenség miatt kis létszámú volt a magyarországi munkásság, 1962-ig, a szocializmus világméretű győzelmének előestéjéig képekben mutatja be a magyar munkásmozgalom történetét.

Lényegében két fő részből áll. Az első rész 1848-tól a felszabadulásig, 1945-ig, a második rész 1945-től 1962-ig dokumentálja a képek meggyőző erejével azt a hősi, küzdelmes utat, amelyet a magyar munkásosztály születése pillanatától kezdve a nagyobb kenyérért, emberhez méltó életéért, osztályra szerveződéséért és politikai jogaiért folytatott, hogy aztán az alkalmas történelmi pillanatokban (1919-ben és 1945-ben) a kapitalizmus megdöntését, a politikai hatalom megragadását tűzze ki célul. S ez a küzdelem nemcsak a proletariátus érdekeiért vívott harcot jelentette, hanem — és ezt a képsorozat megint csak egyértelműen bizonyítja — az egész dolgozó nép felszabadítását is meg akarta valósítani, és napjainkra meg is valósította.

A két fő részen belül a történelmi fejlődésnek megfelelően fejezetekre tagolódik a könyv képanyaga.

I. A magyar munkásmozgalom a Nagy Októberi Szocialista Forradalomig.

II. A polgári demokratikus forradalom. A Magyar Tanácsköztársaság.

III. A magyar munkásmozgalom a Horthy-korszakban.

IV. A népi demokratikus forradalom. Az MKP harca a proletárdiktatúráért.

V. A szocialista forradalom kibontakozása. A proletárdiktatúra győzelme.

VI. Az MDP a szocializmus győzelméért.

VII. Az 1956-os magyarországi ellenforradalom. Az ellenforradalom leverése utáni konszolidáció. A szocializmus építésének továbbfolytatása.

VIII. A szocializmus győzelméért. A fényképanyagot az összeállítók (Csató Tamás, Gerelyes Ede, Annus Imréné, Lengyel István) a Legújabbkori Történelmi Múzeum és az MTI archivumból válogatták.

E rövid kivonatolásból is kitűnik, hogy történelmet tanító tanáraink igen jól felhasználhatják szemléltetésre a képi anyagot óráikon.

A megismerés első lépcsőfoka az eleven szemlélet, melyet a történelem tanításában elsősorban a tanár élőszavas előadása jelent. Ha ez szemléltetéssel párosul, hatékonyabbá válik oktató-nevelő munkánk. Különösen

szükséges ez a munkásmozgalom tanításánál, ahol tapasztalatom szerint leginkább fennáll a szemiatizmus veszélye. A munkásmozgalmi események száraz, lélektelen közlése egyszerűen leperog az általános iskolás korú tanulóról. Életkori sajátosságai élményekben gazdag oktatást követelnek meg. Ehhez nyújt segítséget a képszemléltetés, habár nem pótolja, nem helyettesíti az elmélyült nevelőmunkát. Főleg az események differenciálásában játszik jelentős szerepet. A képek bemutatásával elérhetjük azt, hogy a különféle mozgalmak, sztrájkok nem általános, szintelen, az egyformaság unalmával párosulva rögződnek a tanulók tudatában.

A könyv képanyagát minden munkásmozgalommal kapcsolatos órán felhasználhatjuk.

VII. o.

A magyar munkásmozgalom kezdete (képez ismertett könyv 15—18. lapján).

A Szociáldemokrata Párt megalakulása (22. lap).

A földmunkások és szegényparasztkoz mozgalmi (23—24—25. l.).

Politikai életünk a XIX. sz. végén (26—27—28. l.).

VIII. o.

Az imperializmus kialakulása Magyarországon (29—34. l.).

Az 1905—1906-os kormányzati válság (37. l.).

A tömegmozgalmak elfojtása (44—47. l.). Az első világháború (50—53. l.).

Az 1918-i magyar polgári demokratikus forradalom (55—70. l.).

A KMP megalakulása és harca a proletárforradalom győzelméért (77—80. l.).

A Magyar Tanácsköztársaság (80—109. l.). A Horthy-korszak (113—135. l.).

A második világháború (140—159. l.). 1945—1949-ig (163—229. l.).

Az alkotmánytani ismeretekhez (229—300. l.).

(Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1962)

Csillik László

Lakits Pál: Középiskolásaink és az irodalom..

A tanulmány sokoldalú és alapos felmérés alapján tárja fel középiskolás tanulóinknak az irodalomhoz fűződő viszonyát. Jelentősége éppen abban áll, hogy a tények feltárásával kíván segítséget nyújtani a tanulók elképzeléseinek, nehézségeinek és tévedéseinek megértéséhez. Az ilyen természetű vizsgálódás nélkül nem is lehet hathatós irodalmi nevelésünk. Az irodalmi nevelésnek is — mint minden nevelőmunkának — a tanulók megismeréséből kell kiindulnia.

Rendkívül izgalmas, érdekes és elgondolkoztató az a helyzetkép a középiskolában és általános iskolában tanítók számára egyaránt, amelyet ez a tanulmány az olvasás és a műfajok népszerűségéről megrajzol. Megszívlelendők minden irodalomtanár számára e gazdag tényanyagból leszűrt pedagógiai következtetések is (a korszerű műelemzés sajátosságai, az olvasottság kérdése, a könyvellátás

problémái, a helyes irodalomesztétikai szemlélet stb.).

A szerző műve egyben nagyszerű példája az elmélyült elemző munkának. A vizsgálat módszeres eljárásainak ismertetése is komoly segítséget jelenthet saját munkaterületünkön végzendő felmérésekhez.

(Tankönyvkiadó, Budapest, 1962.)

Dobcsányi Ferenc

CIKKÍRÓINKHOZ!

A közlésre szánt cikkeket 3 példányban gépelve kérjük beküldeni a szerkesztőség címére. A papírnak csak egyik oldalára kell gépelni, egész-soros sorközzel, egy-egy oldalra így 30 sor jut. Kéziratokat a szerkesztőség nem őriz meg és nem küld vissza.

Kérjük a cikkíró munkahelyének és lakásának a pontos címét, a tiszteletdíj megküldése végett.